

تحلیلی بر آسیب‌شناسی آپارتمان‌سازی و پیامدهای آن بر ناپایداری محیط زیست شهری

منصوره دل‌آور^{۱*} ، امیر مرادی‌فر^۲

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی تورسم، دانشگاه دولتی آموزگاری
صدرالدین عینی، تاجیکستان، mdelavar2@gmail.com
۲. کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری (کاربر GIS)، دانشگاه آزاد اسلامی
واحد رشت، amir_moradifar@ymail.com

چکیده

در این نوشتار سعی شد به برخی از پیامدهای زیست‌محیطی برجای مانده از رشد ساخت‌وسازهای آپارتمانی و بلندمرتبه سازی در شهرهای کشور عزیزمان پرداخته شود که به دلیل رشد افسارگسیخته زندگی شهرنشینی ظهور نموده و پیامدهای ناگواری را بر پیکره محیط زیست شهری برجای گذاشته است. این پیامدها در مادرشهرها، ملموس‌تر و در شهرهای کوچک‌اندام پنهان باقی مانده است. پیامدهایی که در صورت عدم برنامه‌ریزی‌های مطلوب، در آینده تشدید خواهد شد و هزینه‌های جانی و مالی بسیاری را برای شهرنشینان در پی خواهد داشت. از اینرو در پژوهش حاضر با استفاده از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی، در ابتدا با مطالعات اسنادی به بررسی شهرنشینی در عصر حاضر و پیامدهای آن بر محیط، موضوع مسکن و نیاز آن برای انسان، تغییر الگوهای ساخت و معماری مسکن و پیدایش آپارتمان‌نشینی، پرداخته شد و سپس به ارزیابی و تحلیل پیامدهای برجای مانده از آپارتمان‌نشینی بر محیط زیست شهرها پرداخته شد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که رشد لجام‌گسیخته آپارتمان‌سازی سبب بروز پیامدهای نامطلوبی از قبیل افزایش سطوح سخت و سیمانی، کاهش فضاهای سبز خصوصی، تغییر در رژیم وزش باد به دلیل افزایش تراکم ساختمانی و پیوستگی بلوکها به یکدیگر، پایداری هوا و تمرکز آلودگی‌های محیطی در سطح شهرهای بزرگ گردیده است. لیکن در این زمینه راهکارهایی از قبیل توجه به فضاهای سبز خصوصی و ایجاد تعادل در مساحت عرصه و اعیان بلوکهای مسکونی ارائه گردید.

واژگان کلیدی: شهرنشینی، مسکن، آپارتمان‌سازی، محیط زیست شهر، پیامدهای نامطلوب

۱. مقدمه

افزایش [لجام‌گسیخته و بی‌برنامه] جمعیت شهرها در کشورهای جهان سوم و در حال توسعه و به تبع آن ایجاد کارخانجات و وجود ساخت‌وسازهای بی‌رویه، این شهرها را با معضلات عدیده از جمله آلودگی هوا روبه‌رو ساخته است. آلودگی هوا به عنوان یکی از مهمترین عوامل اثرگذار بر محیط زیست شهری به‌ویژه در شهرهای بزرگ سبب بروز ناهنجاریها، مشکلات و خسارات بسیاری برای ساکنین شهرها شده است. به‌طوری‌که برآوردهای کارشناسان محیط زیست نشان می‌دهد ۵/۷ درصد از مرگ‌ومیرها در کلانشهرها از جمله کلانشهر تهران به‌واسطه آلودگی هوا اتفاق می‌افتد [۱]. قابل ذکر است که رقم یاد شده فقط بیماری‌های